

LESSTOF



Leestekens 2F

INHOUD

INLEIDING	3
DOELGROEP	6
STRUCTUUR	6
INHOUD	9

INLEIDING

Muiswerkprogramma's zijn slimme interactieve leermiddelen voor het onderwijs. Ze zijn web-based en werken op alle soorten computers en tablets.

De programma's draaien op servers van Muiswerk Educatief. Gebruikers kunnen op elk moment vanaf elke plek van de programma's gebruikmaken. De applicatie wordt geen eigendom van de school, maar de school betaalt jaarlijks een gebruiksrecht op de software. Updates worden automatisch kosteloos doorgevoerd, waardoor er altijd met de nieuwste versie gewerkt wordt.

Het belangrijkste principe van Muiswerkprogramma's is dat een diagnostische toets de student stuurt naar oefenmateriaal dat aansluit bij de gemaakte fouten. De toets kan herhaald worden en eventueel leiden tot opnieuw oefenen. De docent heeft een scala aan mogelijkheden om leerlingen te sturen en de voortgang te bewaken.

Leestekens 2F is bedoeld voor de hoogste klassen van het vmbo, onderbouw havo en vwo en mbo2. Het doel van het programma is het halen van drempel 2F waar het gaat om het gebruik van interpunctie en hoofdletters. Het programma kan zowel gebruikt worden door leerlingen die nog weinig weten van het gebruik van lees- en spellingtekens, als door leerlingen die daar al behoorlijk ver in zijn. U kunt de leerlingen op verschillende manieren met het programma laten werken. Het programma is niet gekoppeld aan een bepaalde lesmethode.

ACHTERGRONDEN VAN LEESTEKENS 2F

Vanwege de zorg over het kennisniveau van taal en rekenen formeerde het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een Expertgroep Doorlopende Leerlijnen Taal en Rekenen. Deze expertgroep (commissie Meijerink) kreeg als opdracht om te adviseren wat leerlingen op het gebied taal en rekenen moeten kennen en kunnen op verschillende momenten in hun onderwijs carrière. Het resultaat is beschreven in het rapport 'Over de drempels met taal en rekenen' (2008). In advies formuleert de Expertgroep:

- 'doorlopende leerlijnen' die ervoor zorgen dat het onderwijsresultaat van de ene sector naadloos aansluit op dat van de andere;
- 'referentieniveaus' met beschrijvingen van kennis en vaardigheden die leraren houvast bieden voor het bepalen, volgen en stimuleren van de ontwikkeling van leerlingen.

Het advies bestaat uit een hoofdrapport en voor zowel taal als rekenen een deelrapport. De rapporten zijn te downloaden vanaf de site van de Stichting Leerplanontwikkeling (www.slo.nl).

DREMPELS

Het rapport van de Expertgroep Meijerink geeft aan wat leerlingen op belangrijke momenten in hun schoolloopbaan moeten kennen en kunnen. Deze belangrijke momenten worden ook wel 'drempels' genoemd en behelzen de overgangen tussen basisonderwijs, vmbo, mbo, vwo, hbo en universiteit. Als leerlingen deze drempels makkelijker kunnen nemen, hebben ze meer kans op een optimale schoolloopbaan. Om ze hierbij te helpen, heeft de Expertgroep beschrijvingen van vier niveaus geformuleerd: 1F, 2F, 3F en 4F. Deze niveaus beschrijven de kennis en vaardigheden die de leerlingen op de drempelmomenten moeten beheersen.

Niveau	Fundamentele kwaliteit	Drempel
1F	Eind primair onderwijs	Van po naar vo
2F	Eind vmbo	Van vo fase 1 naar vo fase 2 / van vmbo naar mbo
3F	Eind mbo-4 en havo	van vo en mbo naar ho
4F	Eind vwo	van vo naar wo

DOMEINEN

In het rapport Over de drempels met taal onderscheidt de Expertgroep vier domeinen: (1) mondelinge taalvaardigheid, (2) lezen, (3) schrijven en (4) taalbeschouwing (grammatica) en taalverzorging. Het referentiekader Nederlandse taal voor het domein begrippenlijst en taalverzorging op de basisschool is door de SLO uitgewerkt in een rapport Leerstoflijnen begrippenlijst en taalverzorging. Eveneens te downloaden vanaf de site van de SLO.

De stof van Leestekens 2F valt onder domein 4 waarin onderscheid gemaakt wordt tussen: taalbeschouwing (grammatica), spelling, werkwoordspelling en leestekens. Naast Leestekens 2F heeft Muiswerk daarom 2F-programma's ontwikkeld voor het leren van spelling, werkwoordspelling en grammatica. Met deze vier programma's bestrijken we domein 4 dus geheel. Daarnaast is het programma Lezen 2F ontwikkeld (domein 2). Voor dezelfde onderwerpen verscheen eerder de 1F serie.

TAALBESCHOUWING EN TAALVERZORGING

De Werkgroep Taal van de commissie Meijerink heeft een poging gedaan om de taalbeschouwelijke kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het volbrengen van taalactiviteiten (met name voor schrijven), op basis van de gebrekkige beschrijvingen in kerndoelen en eindtermen tot stand te brengen.

Beheersingsniveaus voor taalbeschouwing en taalverzorging kunnen nauwelijks worden gedefinieerd met kwalitatieve verschillen: op alle niveaus moeten leerlingen aspecten in enige mate beheersen: leerlingen moeten steeds minder grammaticale fouten in gesproken en geschreven taal maken, steeds beter regels voor correct taalgebruik beheersen en steeds beter in staat zijn om op taalverschijnselen te reflecteren. Het gaat dus vooral om een graduele toename in beheersing en niet zozeer om het leren beheersen van steeds andere onderdelen. Dit betekent dat er in het curriculum ruimte moet zijn voor veel herhaling van dezelfde leerstof, niet alleen binnen een schooltype, maar ook over schooltypen heen. Leerlingen en leerkrachten moeten dus schoolbreed naast aandacht voor de inhoud van teksten, apart aandacht besteden aan het correcte gebruik van taalelementen, iets wat door de ondergeschoven en impliciete rol van taalbeschouwing/taalverzorging in de bestaande kerndoelen en eindtermen teveel op de achtergrond lijkt geraakt.

DEELGEBIEDEN AANLEREN

Uit veel onderzoek blijkt dat de cognitieve belasting bij het schrijven van tekst zo groot is dat het niet mogelijk is tegelijkertijd aandacht te besteden aan inhoudelijke en vormelijke aspecten van formulering. Daarom is het in het onderwijs van belang deze twee aspecten van het schrijven afzonderlijk aandacht te geven. Een belangrijk doel van het onderwijs in taalbeschouwing/taalverzorging is dat leerlingen efficiënt kunnen omgaan met de vormelijke eisen die het schrijven van tekst aan hen stelt. Een steeds vlottere beheersing van spellingsconventies en een steeds betere kennis van grammaticale structuren vereist onderhoud gedurende de gehele schoolloopbaan. De beste vorm van onderhoud bestaat uit frequent gebruik van grammaticale

en spellingsvaardigheden bij het zelf schrijven van tekst, ondersteund door docenten die leerlingen telkens opmerkzaam maken op de grammaticale en spellingkwesties die nog onvoldoende beheerst worden.

Leerlingen moeten regels kennen en die leren toepassen. De toepassing is de maat voor beheersing, en regelkennis dient om in gevallen van twijfel uitkomst te bieden. De uiteindelijke proef op de som is dus het aantal fouten dat een leerling produceert in eigen teksten, nadat hij in de gelegenheid is geweest de tekst nog eens goed door te nemen en te corrigeren. De beschikbare empirie suggereert dat taalverzorging en taalbeschouwing in het Nederlands door de grote meerderheid van de leerlingen niet tot in de perfectie kan worden beheerst, zelfs niet na twaalf jaar basis- en voortgezet onderwijs. Niettemin stelt de Werkgroep voor duidelijke normen vast te stellen voor de mate waarin leerlingen taalverzorging en taalbeschouwing moeten beheersen.

ONDERZOEK NAAR PRESTATIES

Voor een antwoord op de vraag wat leerlingen op het gebied van de interpunctie aan het einde van de basisschool nu precies beheersen, kunnen de gegevens uit de Periodieke Peilingen van het Onderwijsniveau (PPON) uit de jaren negentig gebruikt worden. In de eerste Periodieke Peiling van het Onderwijsniveau werd de taalvaardigheid van meer dan vierduizend leerlingen uit groep 8 onderzocht (Zwarts, 1990). Een van de conclusies is dat interpunctie voor de leerlingen een groot probleem is: alleen zeer goede leerlingen wisten een tekst te schrijven waarin hoofdletters, punten en komma's op de juiste plaats stonden. Bij de tweede en derde taalpeiling zijn de conclusies met betrekking tot de beheersing van de interpunctie niet anders. Van de Gein (2005) rapporteert naar aanleiding van de resultaten: *'Dat een zin met een hoofdletter begint en eindigt met een punt, eventueel met een vraagteken of uitroepteken, mag dan een bekende taalregel zijn die al vroeg ingeprint wordt, het is, naar nu blijkt, maar de vraag of die bekendheid en die inprenting wel het beoogde effect sorteren. Op grond van de eenheden die veel leerlingen, ook die aan het einde van de basisschool, van leestekens voorzien, kan immers zonder overdrijving geconstateerd worden dat zij niet het flauwste idee hebben wat voor eenheid de zin nu eigenlijk is.'*

Dat veel leerlingen aan het eind van de basisschool de interpunctie niet of nauwelijks beheersen, blijkt uit het onderzoek dat Bonset (2007) op een rij zet. Alle beoordelaars rapporteren hierover in dezelfde zin. Hij stelt voor als geconcretiseerd kerndoel voor het basisonderwijs op te nemen: *'De leerling kent de communicatieve functie van de voornaamste leestekens en brengt op de juiste plaatsen in de zin de juiste leestekens aan.'* Deze inhoud kan volgens hem daarna in de opbouw van het voortgezet onderwijs verbeterd worden.

DIDACTISCHE OPBOUW

In Leestekens 1F worden de belangrijkste leestekens op een eenvoudige manier behandeld. Aan de orde komen: hoofdletter, punt, vraagteken, komma, aanhalingstekens, hoofdletter bij eigenamen, afbreekteken en uitspraaktekens als accent, trema en apostrof.

De stof van Leestekens 2F volgt ongeveer dezelfde indeling, maar opbouw is cumulatief. Kwamen in Leestekens 1F vooral eenvoudige zinnen en woorden aan bod; langzamerhand komen in 2F de meer problematische toepassingen aan de orde. Nieuwe stof voor 2F is volgens Meijerink c.s. de hoofdletter bij eigenamen en bij de directe rede, de puntkomma, de dubbele punt en het koppelstreepje.

DOELGROEP

Leestekens 2F is vooral bedoeld voor leerlingen van het vmbo en de eerste klassen van havo/vwo en mbo2. Het programma kan bovendien ingezet worden in het mbo, volwassenenonderwijs en de basiseducatie. Wanneer gewerkt wordt met de diagnostische toetsen, zijn Muiswerkprogramma's bijzonder geschikt voor groepen waarin grote niveauverschillen bestaan. Ze kunnen zowel gebruikt door leerlingen die nog veel interpunctiefouten maken als door leerlingen die al enigszins gevorderd zijn. De doelgroep is dus breed. Het programma is geschikt voor zowel allochtone als niet-allochtone leerlingen.

STRUCTUUR

Het basisprincipe van Muiswerkprogramma's is dat een diagnostische toets de leerling stuurt naar oefenmateriaal dat aansluit bij de fouten die hij maakte. De toets kan herhaald worden en eventueel leiden tot opnieuw oefenen. Ook Leestekens 2F is zo gestructureerd. Er kan op verschillende manieren gedifferentieerd mee gewerkt worden. De bovengenoemde lesstof is ingedeeld in rubrieken (onderwerpen) en diezelfde rubrieken komen in de toetsen terug. De stof is cumulatief opgebouwd, d.w.z. wat in eerdere oefeningen is uitgelegd en geoefend, komt in latere oefeningen herhaaldelijk terug.

FEEDBACK

In veel oefeningen van Leestekens 2F wordt – als een leerling een fout maakt – specifieke feedback gegeven, vaak voorzien van een hint, waarna hij het nog een of meer keer mag proberen goed te doen. De leerling kan ook altijd tussendoor een tip opvragen of uitlegschermen en spiekschermen raadplegen.

OMVANG

Het lesbestand Leestekens 2F bestaat uit 51 - vaak variabele - oefeningen en 3 variabele toetsen voor diagnose en evaluatie. Alle uitlegschermen zijn ingesproken met een natuurlijke stem. Voor een stofoverzicht, zie blz. 12. In totaal bevat dit lesbestand ruim 2010 opgaven en worden 10 oefenvormen gebruikt: namelijk *Rijen* (9x), *Stenen* (3x), *Open vraag* (3x), *Wijs aan in zin* (1x), *Meerkeuze-2* (3x), *Meerkeuze-3* (13x), *Meerkeuze-4* (7x), *Koppels* (1x), *Slepen* (3x), *Wijzig tekst* (11x).

Leestekens 2F heeft 131 uitlegschermen. Bij elke oefening horen een of meer van deze schermen, waarin met behulp van schema's, regels en voorbeelden de stof kort wordt uitgelegd. Deze vormen altijd het begin van de oefeningen. Tijdens het oefenen kan de uitleg op elk gewenst moment opnieuw geraadpleegd worden. De uitlegschermen zijn ingesproken door een natuurlijke stem. Zwakke lezers kunnen de inhoud dus ook beluisteren en zich daardoor beter concentreren.

TOETSEN

Leestekens 2F heeft drie toetsen die gebruikmaken van de meerkeuzevorm. De stof is ingedeeld in onderwerpen (rubrieken). Ook elke rubriek sluit af met een meerkeuzeoefening. Er is één uitgebreide variabele toets waarin alle onderwerpen aan de orde komen en er zijn twee variabele deoltoetsen die een deel van de stof beslaan. De toetsen in een Muiswerkprogramma kunnen zowel voor diagnose als voor evaluatie gebruikt worden omdat ze een variabele inhoud hebben, terwijl wel steeds dezelfde problemen bevestigd worden. De opbouw van onderwerpen is cumulatief. Wat in eerdere oefeningen aan de orde kwam, wordt verderop bekend verondersteld.

Toets Z1 Leestekens A t/m E heeft 30 variabele meerkeuzevragen, met de volgende inhoud¹: zinnen en afsluittekens, komma, puntkomma, dubbele punt, aanhalingstekens.

Toets Z2 Spellingstekens F t/m I heeft 24 variabele meerkeuzevragen met de volgende inhoud: hoofdletters, trema en apostrof, accenten, afbreken en koppelen.

Toets Z3 Lees- en spellingstekens A t/m I heeft 36 variabele meerkeuzevragen. Hierin komt alle stof aan bod.

¹ Voor een verdere uitwerking zie de omschrijving van elke rubriek hieronder.



Het hoofdscherm van Leestekens 2F. Pas na het maken van een diagnostische toets (Wat weet je al?) verschijnt de knop met het persoonlijk oefenprogramma van de betreffende leerling, genaamd 'Jouw Oefeningen'.

INHOUD

Het doel van het programma is het halen van drempel 2F waar het gaat om het gebruik van interpunctie, hoofdletters en spellingtekens. De rubrieken die in het programma aan de orde komen zijn:

- zinnen en afsluittekens
- komma
- puntkomma
- dubbele punt
- aanhalingstekens
- hoofdletters
- trema en apostrof
- accenten
- afbreken en koppelen

Het basisprincipe van de meeste Muiswerkprogramma's is dat een diagnostische toets de leerling stuurt naar oefenmateriaal dat aansluit bij de gemaakte fouten. De toets kan herhaald worden en eventueel leiden tot opnieuw oefenen. Ook Leestekens 2F heeft een toets, die gebruikt kan worden voor diagnose of beoordeling. Zoals gebruikelijk in Muiswerkprogramma's is bij Leestekens 2F uitgegaan van rubrieken, in dit geval in oplopende moeilijkheidsgraad. Leestekens 2F bevat veel *productieve* oefeningen waarbij leerlingen zelf leestekens in zinnen of teksten moeten plaatsen.

Tussen de rubrieken is sprake van een cumulatieve opbouw. Dat wil zeggen: wat in vorige rubrieken behandeld is, wordt in volgende rubrieken bekend verondersteld. Ook binnen de rubrieken is deze cumulatieve opbouw gehanteerd. De rubriek begint met eenvoudige (deel)oefeningen en volgende oefeningen zijn vaak steeds iets moeilijker. En ook hier geldt: wat in vorige oefeningen behandeld is, wordt in volgende oefeningen bekend verondersteld. Elke rubriek wordt afgesloten met een oefening die voorzien is van uitgebreide feedback en waarin de hele stof van de rubriek aan de orde komt. Vaak zit daar ook de stof van voorgaande rubrieken in, waardoor leerlingen eraan wennen niet naar één specifiek leesteken te kijken, maar alles wat ze geleerd hebben toe te passen. Hieronder gaan we wat nader in op de inhoud van de rubrieken van Leestekens 2F.

RUBRIEK A: ZINNEN EN AFSLUITTEKENS

Rubriek A bestaat uit zeven oefeningen met vier verschillende oefenvormen. Uitgangspunt is dat elke zin een onderwerp heeft en dat de schrijver iets vertelt over dat onderwerp. Als de mededeling compleet is, en de schrijver iets nieuws gaat zeggen, moet de zin worden afgesloten met een leesteken. Het onderscheid tussen complete en incomplete zinnen wordt geoefend en geleerd wordt dat een zin begint met een hoofdletter en eindigt met een punt, een vraagteken of een uitroepeteken. Aan de orde komt dat luisteren naar de zinsmelodie soms kan helpen het juiste afsluitteken te kiezen. Ook wordt behandeld dat mededelingen soms met woordjes als 'en', 'maar' en 'want' aan elkaar gekoppeld zijn en dan meestal geen afzonderlijke zin vormen.

Het verhaal achter jouw bril

Begin elke zin met een hoofdletter en eindig met punt, vraagteken of uitroepetekens. Geef telkens FNTR.
 HET VERHAAL ACHTER JOUW BRIL

alle brildragende lezers opgelet Margriet is benieuwd naar het verhaal achter jouw bril waarom ben jij trots op het feit dat je een bril draagt de brildrager met het mooiste verhaal maakt maar liefst kans op een professionele fotoshoot

BRILLEN ZIJN HIP
 we zijn het er allemaal over eens: brillen zijn hip behalve dat ze praktisch zijn en het zicht verbeteren, is het ook de perfecte accessoire om een outfit mee af te maken denk aan de kleur, het montuur, maar ook aan de vorm van de

Nog 27

A-Z Help Stop

Verbeter de tekst. Druk dan op ENTER.

Sanne Kat Leestekens 2F A5 Het verhaal achter jouw bril

Oefening A5 is een Wijzig-tekst-oefening. Zinnen moeten worden afgebakend en afgesloten met een punt. Ook de hoofdletter aan het begin van de zin moet worden aangebracht.

RUBRIEK B: KOMMA

Deze rubriek bestaat uit zes oefeningen in vijf verschillende oefenvormen. Aan de orde komt om te beginnen het gebruik van de komma na een aangesproken persoon of een uitroep (Anna, wil je hier komen?). Verder wordt aangegeven dat je een komma gebruikt waar je bij gewoon, rustig spreken een pauze zou leggen en tussen delen van een opsomming, behalve bij 'en', 'of' en 'enzo-voort'. Aangegeven wordt ook dat een komma soms optioneel is, maar soms ook zó belangrijk dat het al dan niet plaatsen van een komma de betekenis van de zin compleet kan veranderen.

Zet de komma op zijn plaats

Het mes waarmee Emiel zijn naam in een boom sneed was behoorlijk bot.

Nog 12

A-Z Help Stop

Sleep op zijn plaats en klik op Ok.

Sanne Kat Leestekens 2F B2 Komma plaatsen

In oefening B2 moet een komma naar de juiste plaats in een zin gesleept worden.

RUBRIEK C: PUNKKOMMA

Deze rubriek bestaat uit drie meerkeuzeoefeningen. Belangrijkste stof bij de puntkomma is dat er drie redenen kunnen zijn voor het gebruik: twee gelijkwaardige delen met een duidelijke pauze ertussen (groter dan bij de komma), twee gelijkwaardige delen die een tegenstelling vormen en een opsomming met langere delen. Het consequent gebruik van leestekens bij opsommingen komt in deze rubriek uitgebreid aan de orde.

Wat moet achter de delen van deze opsomming?

1 Aan welke voorwaarden moet u voldoen?
 1 U hebt een afgemaakte vooropleiding
 2 U bent gemotiveerd voor het werk
 3 U beschikt over veel vrije tijd

a) géén leestekens

b) puntkommis en achteraan een punt

c) punten

Nee, dit is een opsomming met complete zinnen. Dus...? Probeer nog eens.

Ok

Sanne Kat Leestekens 2F C1 Opsommingen

Oefening C1 is een meerkeuzeoefening over het gebruik van leestekens bij opsommingen. Bij het kiezen van een verkeerd antwoord volgt gerichte feedback, waarna de leerling het nog een keer kan proberen.

RUBRIEK D: DUBBELE PUNT

De rubriek heeft zeven oefeningen in vier verschillende oefenvormen. Aangeleerd wordt dat de dubbele punt iets aankondigt: een uitleg, een opsomming of een citaat. In de eerste oefening wordt dat gedemonstreerd, in de volgende oefeningen gaan de leerlingen hun kennis weer zelf toepassen. De derde oefening gaat niet alleen over de dubbele punt, maar ook over het gebruik van de komma. De vierde oefening gaat over het onderscheid tussen puntkomma en dubbele punt. In de laatste drie oefeningen komt geen nieuwe stof meer voor, maar wordt het voorgaande verder ingeoefend.

Dubbele tekens

Welk vervolg past hier? Let op het leesteken!

Er wonen hier allerlei mensen:

de hoofdredacteur maar enkele
 Marokkanen, Spanjaarden en Nederlanders.
 een groot succes is dat! hij had zich verslapen.
 spelling, zinsbouw en stijl.

De snelwegen zijn onbegaanbaar; op de kleinere wegen kun je nog wel rijden.
 Mevrouw De Vries is erg aardig; we krijgen altijd snoepjes van haar.
 John vroeg aan mij: 'Zal ik een nieuwe computer kopen?'

Nog 7

A-Z Help Stop

Klik op het juiste blauwe blokje

Sanne Kat Leestekens 2F D5 Koppelen met dubbele tekens

D5 is een koppeloefening. Het eerste deel van een zin moet gekoppeld worden aan een passend tweede deel. Niet alleen de inhoud, maar ook het gebruikte leesteken is bepalend voor de juiste keus.

RUBRIEK E: AANHALINGSTEKENS

Deze rubriek bestaat uit vijf oefeningen in drie verschillende oefenvormen. Behandeld wordt het verschil tussen directe en indirecte rede en het gebruik van aanhalingstekens in combinatie met andere leestekens bij citaten: aangekondigde citaten, voorop geplaatste citaten en onderbroken citaten.

Citaat of geen citaat

In welke rij hoort deze zin?

Ik zei dat ik wel trek had.

directe rede	indirecte rede
Thomas stelde voor: 'Laten we gaan zeilen.' Amalia schreef: 'Het is hier heerlijk.' Ik heb een onvoldoende', zuchtte Karin. Ik zei dat ik wel trek had.	Pedro zei dat hij veel las. Luka schreeuwde dat ik moest stoppen. Ik zei dat ik wel trek had.

Dat is NIET letterlijk zo gezegd.

Nog 15

A-Z Help Stop

Klik links of rechts!

Sanne Kat Leestekens 2F E1 Direct of indirect

Oefening E1 is een Rijen oefening. Gekozen moet worden of een zin in de directe of in de indirecte rede staat. Wordt de foute rij aangewezen, dan komt er een streep door de zin op dit plaats en wordt de zin vervolgens in de juiste rij gezet.

RUBRIEK F: HOOFDLETTERS

Deze rubriek heeft zes oefeningen in vijf verschillende oefenvormen. De eerste twee oefeningen gaan alleen over hoofdletters bij eigennamen. Maar hoofdletters worden natuurlijk ook gebruikt om het begin van de zin te markeren. Dat kwam in rubriek A al aan de orde. Ook enkele belangrijke uitzonderingen op die regel van hoofdletters bij eigennamen worden behandeld. De rubriek heeft twee productieve oefeningen waarin leerlingen kleine letters moeten vervangen door hoofdletters.

Eigennamen

Welke woorden zijn eigennamen?

pindakaas	rivier	dokter
Heineken	wijn	reclame
chocoladereep	borrelhooftje	telegraaf
kerstmis	volkskrant	tu
mohamed	Zuid-Afrika	hemelvaartdag
omo	camping	milieuvuiling
amsterdam-noord	opel	

Nog 8

A-Z Help Stop

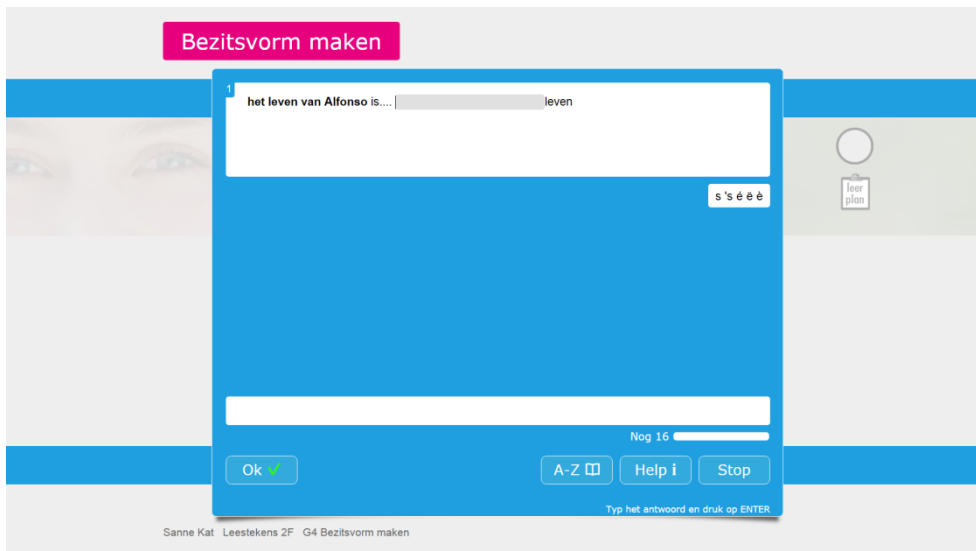
Zoek en klik op het juiste vakje

Sanne Kat Leestekens 2F F1 Eigennamen

F1 is van het type Stenen. In een verzameling van 20 woorden moeten 10 eigennamen aangewezen worden. Een fout aangewezen woord wordt doorgestreep, bij een goed aangewezen woord verdwijnt de achtergrondkleur.

RUBRIEK G: TREMA EN APOSTROF

Deze rubriek heeft vijf oefeningen in vier verschillende oefenvormen. Aan de orde komen het gebruik van het trema of deelteken, de apostrof of bovenkomma bij meervouden van zelfstandige naamwoorden en bij bezitsvormen.



Oefening G4 is van het type Open vraag, in dit geval de invulvorm. De gegeven naam, al dan niet met vaste S of apostrof-S moet worden ingevuld.

RUBRIEK H: ACCENTEN

Rubriek H bestaat uit vier oefeningen met twee verschillende oefenvormen. Aan de orde komt het gebruik van accenten om ergens de nadruk op te leggen, en het gebruik van accent aigu en accent grave in woorden van Franse afkomst.



Oefening H3 gaat over het gebruik van accenten voor het leggen van nadruk. Dat mag alleen als het echt nodig is. Er komen zinnen langs waarin de accenten al dan niet juist zijn toegepast.

RUBRIEK I: AFBREKEN EN KOPPELEN

Rubriek I behandelt het platte streepje dat gebruikt wordt om woorden af te brengen of samenstellingen te koppelen. De regels voor het afbreken van woorden komen aan de orde en de theorie over samenstellingen gaat over het aaneenschrijven van woorden, al dan niet met koppeltekens.

Bijzondere namen

Wis spaties en voeg woorden samen, al dan niet met koppelteken. Geef ENTER na elke wijziging.

BIJZONDERE NAMEN

Je zult maar Griezel, Billekens, Hangjas of Kaasschieter heten! Jan Spindel schreef een boek over bijzondere familie namen. Hij kwam bij zijn na speuringen in archieven heel wat van dit soort vreemde achter namen tegen.

Ook bijzondere voornaam achternaam combinaties als Sietse Vliegen, Con Domen, Constant de Klos en Aart Beving komen in zijn boek aan bod.

Wanneer mensen trouwen kunnen hun achter namen samen een leuk spel gaan spelen. Op

Nog 28

A-Z Help Stop

Verbeter de tekst. Druk dan op ENTER.

Sanne Kat Leestekens 2F I6 Bijzondere namen

16 Wijzig tekst. Bij woorden die aan elkaar horen, moet de spatie gewist worden en in voorkomende gevallen komt er een koppelstreepje voor in de plaats.

OVERZICHT OEFENINGEN EN TOETSEN LEESTEKENS 2F

Links in het overzicht staan de onderwerpen. In de tweede kolom de namen van de oefeningen die over het onderwerp gaan.

Rubriek	Oefening	Type	Uitleg	Opgaven
Z toets	1 Leestekens A t/m E	Meerkeuze	1	30
	2 Spellingtekens F t/m I	Meerkeuze	1	24
	3 Lees- & spellingtekens A t/m I	Meerkeuze	1	36
A zinnen en afsluittekens	1 Compleet of niet	Rijen	1	20
	2 Drie zinnen	Meerkeuze	1	10
	3 Vraagteken of niet	Rijen	3	20
	4 Superhelden	Wijzig tekst	2	32
	5 Het verhaal achter jouw bril	Wijzig tekst	2	27
	6 Zinnen afsluiten	Open vraag	2	10
	7 Zinnen en afsluittekens	Meerkeuze	3	20
B komma	1 Komma voor of na aanspreking	Rijen	1	20
	2 Komma plaatsen	Slepen	3	12
	3 De betekenis van een komma	Meerkeuze	2	14
	4 Hoehoehoewóe	Wijzig tekst	4	20
	5 Het goudschip de Lutine	Wijzig tekst	4	16
	6 Afsluittekens en komma's	Meerkeuze	6	21
C puntkomma	1 Opsommingen	Meerkeuze	2	10
	2 Waarom puntkomma	Meerkeuze	1	12
	3 Punt, komma, puntkomma	Meerkeuze	5	16
D dubbele punt	1 Waarom dubbele punt	Meerkeuze	2	10
	2 Dubbele punt plaatsen	Slepen	1	10
	3 Komma en dubbele punt	Meerkeuze	3	15
	4 Dubbele punt of puntkomma	Meerkeuze	3	15
	5 Koppelen met dubbele tekens	Koppels	3	10
	6 Muizen	Wijzig tekst	4	23
	7 Dubbele tekens kiezen	Meerkeuze	3	18
E aanhalingstekens	1 Direct of indirect	Rijen	2	20
	2 De milieumeldkamer	Wijzig tekst	3	16
	3 Hondenleven	Wijzig tekst	3	24

	4 Aanhalingstekens en andere tekens	Meerkeuze	4	16
	5 Aanhalingstekens	Meerkeuze	2	12
F hoofdletters	1 Eigennamen	Stenen	1	10
	2 Hoofdletter of niet	Rijen	2	20
	3 Parfums	Wijzig tekst	4	32
	4 Choupette	Wijzig tekst	3	29
	5 Hoofdletterfouten	Wijs aan in zin	4	10
	6 Hoofdletters en kleine letters	Meerkeuze	4	18
G trema en apostrof	1 Met of zonder trema	Rijen	1	20
	2 Trema goed of fout	Stenen	1	10
	3 Meervoud op -s in rij	Rijen	2	20
	4 Bezitsvorm maken	Open vraag	2	16
	5 Trema en apostrof	Meerkeuze	4	18
H accenten	1 Klank en nadruk	Meerkeuze	2	15
	2 Twee Franse accenten	Rijen	1	20
	3 Accenten voor nadruk	Meerkeuze	1	14
	4 Gebruik van accenten	Meerkeuze	2	16
I afbreken en koppelen	1 Twee woorden of niet	Stenen	1	10
	2 Woorden breken	Slepen	2	18
	3 Fout afbreken herkennen	Meerkeuze	3	16
	4 Koppelteken of niet	Rijen	2	20
	5 Ongeluk	Wijzig tekst	3	12
	6 Bijzondere namen	Wijzig tekst	3	28
	7 Samenstelling maken	Open vraag	2	16
	8 Afbreken en koppelen	Meerkeuze	2	21